

Νικηφόρος Βρεττάκος, Δύο μητέρες νομίζουν ότι είναι μόνες στον κόσμο

Το ποίημα ανήκει στη συλλογή του Νικηφόρου Βρεττάκου *Το βάθος του Κόσμου* (1961).

Θέμα του ποιήματος:

Θ. Ράλλης,
«Η δέησης»

Κυρίαρχη η μορφή: η μάνα που πενθεί (δεν κατονομάζεται)

Γιατί;

Ο γιος της σκοτώθηκε πριν έξι μήνες

Γεγονός συντελεσμένο,
αποσιωπούνται οι συνθήκες
θανάτου του γιου

Να σχολιάσετε τον χρόνο του ρήματος στον στ. 1:

Χρόνος αόριστος (χρονική αοριστία,
αποδέσμευση από ιστορικά
γεγονότα)

Γενίκευση και ανάδειξη της θνητής,
χαροκαμένης μάνας σε σύμβολο

Να παρουσιάσετε τη μάνα, όπως φαίνεται στους στίχους 1-10, καθώς και τα εκφραστικά μέσα τα οποία χρησιμοποιούνται.

- Μπαίνει τρεκλίζοντας
(βαδίζω με αστάθεια, χάνω την ισορροπία μου)
- σπρώχνει σα να σωριάζεται
- μαύρη μπόλια
- άκρες κρέμονται ως κάτου

Η απόλυτη παραίτηση διατρέχει τη ζωή της και κυριαρχεί ο πόνος και το πένθος (η λέξη *πένθος* επαναλαμβάνεται δύο φορές στη στροφή – στ. 3-4).
Αδύναμη (ψυχικά και σωματικά) να αντέξει τον χαμό του παιδιού της
Ταλαιπωρημένη, εξαντλημένη, παραδομένη στον πόνο της
→ μορφή τραγική

(εικόνες οπτικές, ρεαλισμός, επικρατεί το μαύρο και το πένθος, μεταφορές, παρομοίωση)

Να σχολιάσετε τον **χρόνο των ρημάτων** που χρησιμοποιούνται, εξηγώντας τον λόγο για της συγκεκριμένης επιλογής.
Παρόν (τώρα, στ. 2), ενεστώτας (ανοίγει, σπρώχνει, κρέμονται, κ.ά.) → επαναλαμβανόμενες κινήσεις και συνήθειες → η ζωή της κυλά, έχοντας όμως χάσει το νόημά της (χρήση κυρίως ρημάτων – δράση, απουσία επιθέτων εκτός από ελάχιστα)

Στο πρόσωπό της καθρεφτίζεται το πένθος όλου του κόσμου και όλων των εποχών: **έξω από χρόνο και χώρο** (στ.4):
(ανεξαρτήτως εποχών, φυλών, χωρών) → διαχρονικότητα: πόνος, πένθος, μητρική αγάπη είναι στοιχεία πανανθρώπινα

Η Π Η Παναγία, βλέποντας τη μάνα, συγκλονίζεται (στ. 10 - 18)

Να εντοπίσετε στίχους που το αποδεικνύουν

Η εικόνα ταραζεται

Η Παναγία...

Τρέμουν τα χέρια της

Αναστατώνεται – θα της φύγει το βρέφος

Τα χείλη της σφίγγονται

Κόκκινη μαντίλα παίζει

(προσωποποίηση, μεταφορά, εικόνες οπτικές)

Συμπάσχει και θέλει να βοηθήσει τη μάνα, όμως αδυνατεί αφού το σπίτι είναι έρημο και δεν έχει πού να αφήσει το παιδί της

Αμέριστη συμπάρασταση θεϊκού στοιχείου στον ανθρώπινο πόνο, δεν μένει ασυγκίνητο

Ταύτιση Παναγίας με τη θνητή μάνα, αφού γνωρίζει και εκείνη τον πόνο της απώλειας

Σχολιασμός τίτλου:

.....
.....

Νικηφόρος Βρεττάκος, <i>Δυο μητέρες νομίζουν πως είναι μόνες στον κόσμο</i>		Κ.Π. Καβάφης, «Δέησις» (Γράφτηκε το 1896 και δημοσιεύτηκε το 1898):
	<p>Ο γιος της σκοτώθηκε πριν έξι μήνες. Τώρα κάθε πρωί που ανοίγει την πόρτα της, είναι ένα πένθος. Νομίζεις πως βλέπεις, έξω από χρόνο και χώρο: το πένθος.</p>	<p>Η θάλασσα στα βάθη της πήρ' έναν ναύτη.- Η μάνα του, ανήξερη, πηαίνει κι ανάφτει</p> <p>στην Παναγία μπροστά ένα υψηλό κερί για να επιστρέψει γρήγορα και νάν' καλοί καιροί -</p> <p>και όλο προς τον άνεμο στήνει τ' αυτί. Αλλά ενώ προσεύχεται και δέεται αυτή,</p> <p>η εικών ακούει, σοβαρή και λυπημένη, ξεύροντας πως δεν θάλθει πια ο υιός που περιμένει.</p>
5	<p>Το βράδυ, το ίδιο: Σπρώχνει την πόρτα σα να σωριάζεται. Μπαίνει τρεκλίζοντας, ανάβει το φως. Η μαύρη της μπόλια είναι λυμένη. Οι άκρες της κρέμονται</p>	
10	<p>ώς κάτου στο πάτωμα. Στον τοίχο, αντικρύ της η εικόνα ταραάζεται. Η Παναγία τη βλέπει, τρέμουν τα χέρια της, θα της φύγει θαρρείς, θα της πέσει το βρέφος της.</p>	
15	<p>Τα χείλη της σφίγγονται, η κόκκινη μαντίλα της παίζει. Θέλει να την βοηθήσει, αλλά — το σπίτι είναι έρημο. Δεν έχει σε ποιον ν' αφήσει σ' αυτόν τον κόσμο για μια στιγμή το παιδί της.</p>	 <p>Πάμπλο Πικάσο, «Μητέρα με παιδί»</p>

- Να συσχετίσετε τα ποιήματα του Καβάφη και του Βρεττάκου ως προς το θέμα που πραγματεύονται.
.....
.....
- Να συγκρίνετε τη στάση της μάνας και της Παναγίας στα δύο ποιήματα.
.....
.....
.....
- Να συγκρίνετε τη στιχουργική μορφή των δύο ποιημάτων και να σχολιάσετε τη γλώσσα και το ύφος τους.
.....
.....
- Σε ποια φωνή μιλά το ποιητικό υποκείμενο σε κάθε ποίημα και τι επιτυγχάνεται με αυτήν την επιλογή;
.....